

**БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ
НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Вченою радою Білоцерківського
інституту неперервної професійної
освіти**

«26» листопада 2024 року протокол № 8

**Введено в дію наказом директорки
Білоцерківського інституту неперервної
професійної освіти
від «27» листопада 2024 року № 01-01/37-О.Д.
Директорка Вікторія СИДОРЕНКО**

СИЛАБУС

навчальної

дисципліни

«Психологія конкурентоздатності та лідерства»

Шифр за ОП	<u>ВК 4</u>
Галузь знань	<u>05 Соціальні та поведінкові науки</u>
Спеціальність	<u>053 Психологія</u>
Освітня програма	<u>Психологія</u>
Рівень вищої освіти	<u>Другий (магістерський)</u>
Рік навчання	<u>II, семестр 1</u>
Вид дисципліни	<u>професійна підготовка, вибіркова</u>
Форма навчання	<u>заочна</u>

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

**на засіданні кафедри педагогіки, психології та менеджменту
Білоцерківського інституту неперервної
професійної освіти
(протокол № 12 від «05» листопада 2024 р.)**

завідувач кафедри

Юлія ГЕРАСИМЕНКО

Біла Церква 2024

1. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я, по батькові:	Клочко Алла Олексіївна
Науковий ступінь (спеціальність):	докторка психологічних наук, 19.00.10 – організаційна психологія; економічна психологія
Вчене звання (спеціальність):	доцентка
Посада:	професорка кафедри педагогіки, психології та менеджменту Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти ДЗВО «УМО» НАПН України, керівник громадської організації «РЕСУРС»
ORCID:	https://orcid.org/0000-0001-8934-3875
Профіль:	https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=list_works&hl=ru&user=03XU8zUAAAAJ
e-mail:	klochko_alla@ukr.net
Контактний телефон:	+38-099-931-55-83

2. Інформація про курс навчальної дисципліни

Кредити ЕКТС:	4
Лекції:	8
Лабораторні заняття:	–
Практичні заняття:	10
Самостійна робота :	102
Курсова робота:	–
Вид контролю:	екзамен
Мова викладання:	українська
Форма викладання:	дистанційна (з використанням ліцензійного сервісу Microsoft Teams платформи Office 365) https://www.office.com/l)

3. Інформація про доступність в мережі

Профіль навчальної дисципліни	Вебресурс навчальної дисципліни в е-ресурсі навчальної групи на ліцензійному сервісі Microsoft Teams платформи Office 365
Репозитарій навчальної дисципліни	Доступ надається в індивідуальному порядку

Консультації	Онлайн-консультації за попередньою домовленістю: (Viber: +38-099-931-55-83) в робочі дні з 9.00 до 17.00
--------------	--

4. Перелік компетентностей та результатів навчання, що забезпечує навчальна дисципліна

Компетентності:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та практики;

СК2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та/або практичної значущості.

СК3. Здатність обирати та застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (психодіагностичну, консультаційну, корегувальну, психотерапевтичну, тренінгову, реабілітаційну, духовно-психологічну, ресоціалізаційну, прогностичну тощо) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність у сфері психології.

Програмні результати навчання, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна:

ПРН1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливої інформації із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, здійснювати реферування наукових джерел, обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки.

ПРН3. Узагальнювати емпіричні дані, аргументовано та доступно формулювати та представляти теоретичні висновки, об'єктивно оцінювати достовірність одержаних результатів наукового дослідження.

ПРН5. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій, презентувати власні способи розв'язання психологічних

проблем і узагальнювати емпіричні дані, формувати теоретичні висновки.

ПРН12. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

ПРН13. Застосовувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам з урахуванням їх світоглядних позицій та культурних цінностей, розробляти програми психологічного супроводу освітньої та професійної діяльності.

5. Методи навчання

Навчання не залежно від форми викладання (очна чи дистанційна) передбачає використання словесних (лекція, розповідь, пояснення, бесіда), наочних (ілюстрація, демонстрація, спостереження) та практичних (практична робота, тренувальні і творчі вправи) методів навчання.

Під час лекційних занять використовуються презентації, які поєднують словесні та наочні методи навчання, що дає можливість здобувачам вищої освіти акумулювати знання.

Під час практичних занять застосовуються словесні та практичні методи навчання, які спрямовані на формування у здобувачів вищої освіти здібностей пізнання, а саме: дискусії, індивідуальна та командна форма роботи, кейси.

Самостійна робота базується на наочних та практичних методах навчання і направлена на самостійне оволодіння здобувачами вищої освіти знаннями за темами навчальної дисципліни.

6. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є оволодіння здобувачами вищої освіти знаннями з питань психології конкурентоздатності та лідерства як проактивної поведінки; психологічних основ впливу та прийняття рішень, розвитку емоційного інтелекту й стратегічного мислення, здатності до кооперації і формування команди.

Завдання вивчення навчальної дисципліни:

- проаналізувати загальні засади предмету, завдань та основних категорій конкурентоспроможності;
- дослідити природу лідерства, його різновиди та форми;
- сформувати готовність слухачів до впровадження сучасних прогресивних підходів у процес формування конкурентоспроможності та лідерства.

6. Міждисциплінарні зв'язки

Перелік дисциплін, вивчення яких має передувати навчальній дисципліні (пререквізити): -Психологія організацій та управління

персоналом, Психологія масової поведінки.

Перелік дисциплін, які мають вивчатися одночасно або безпосередньо після вивчення навчальної дисципліни (кореквізити):- Психологія травмуючих ситуацій, Основи професійного консультування.

5. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Психологічні умови формування та розвитку конкурентоздатності

Тема 1. Загальні засади психологічного учіння проконкурентоздатність

Становлення і розвиток уявлень про конкурентоздатність.

Сутність та психологічні особливості конкуренції та конкурентоздатності.

Предмет і основні категорії конкурентоздатності. Основні завдання вивчення конкурентоздатності.

Функції психолога при формуванні та розвитку конкурентоздатності особистості.

Взаємозв'язок економіки з психологією.

Тема 2. Психологічні особливості конкурентоздатності особистості

Основні напрями формування конкурентоздатності. Розвиток основоположних компетентностей.

Громадянське, правове, моральне екологічне, статеве, трудове естетичне та фізичне виховання.

Тема 3. Психосоматика як галузь психології, її місце у формуванні та розвитку конкурентоздатності

Психосоматика як галузь психології, її виникнення і розвиток. Основні категорії психосоматики.

Об'єкт психосоматики. Предмет психосоматики.

Завдання, які вирішує психосоматика. Основні функції психосоматики.

Категорії психосоматики.

Чинники, які сприяють розвитку психосоматики як наукової галузі. Система наук про психосоматичні розлади.

Тема 4. Корекція у структурі та організації процесу формування та розвитку конкурентоздатності

Сутність процесу психокорекції.

Корекція як об'єкт психологічного осмислення. Складові процесу

корекції психосоматичних розладів. Бінарний характер процесу корекції.

Завдання, які необхідно вирішувати в процесі корекції психосоматичних розладів.

Основні функції процесу корекції. Суперечності процесу психокорекції.

Основні компоненти процесу корекції психосоматичних розладів.

Тема 5. Форми організації процесу формування та розвитку конкурентоздатності, контроль за його ефективністю

Форма організації психокорекції як психологічна категорія. Загальна характеристика форм організації психокорекції.

Форми організації психокорекції у процесі формування конкурентоздатності.

Контроль в системі психокорекційної діяльності.

Функції контролю у процесі формування та розвитку конкурентоздатності.

Види, методи, форми та засоби контролю.

Перевірка й оцінювання успішності формування та розвитку конкурентоздатності.

Тема 6. Система формування та розвитку конкурентоздатності в Україні

Загальні засади побудови системи медико-психологічної освіти в Україні.

Заходи, які суттєво вплинули на збереження та розвиток вітчизняної системи медико-психологічної освіти.

Структура системи медико-психологічної освіти в Україні. Законодавча та нормативна база медико-психологічної освіти.

Змістовий модуль 2. Сутність, технології, процеси та механізми розвитку лідерства як цілеспрямованого процесу формування відповідних якостей та навичок

Тема 7. Поняття лідерства

Відмінності між керівництвом та лідерством. Природа лідерства та його складники.

Стилі лідерства.

Розвиток лідерства.

Формування системи лідерства.

Тема 8. Окремі теорії лідерства

Рівняння лідерства. Теорія особливостей лідерства. Теорія лідерської поведінки.

Теорія випадкового (ситуативного) лідерства.

Лідер як служитель: доступність, спілкування, підтримка. Філософія партисипативного управління.

Лідерство як засіб вдосконалення процесу управління.

Тема 9. Ефективне лідерство та мистецтво переконання

Мораль на роботі. Підвищення моралі працівників. Моральність на робочому місці та роль лідера.

Корпоративна культура в системі управління персоналом підприємства. Мистецтво слухати та чути.

Елементи мистецтва переконання. Стили конфліктів.

Лідерство і різноманітність. Значення толерантності.

Тема 10. Управління якістю роботи

Визначення цілей виконання. Проведення огляду за якістю виконання. Професійне виконання.

Бенчмаркінг.

Організаційний успіх. Поліпшення виконання через зміну поведінки. Дотримання дисципліни.

Запобігання «вигоранню». Стрес.

Змістовий модуль 3. Мотивація особи, як рушійна сила формування та розвитку конкурентоздатності та лідерства. Техніки та прийоми розвитку мотивації

Тема 11. Комунікативні навички та мотиваційне інтерв'ювання

Поняття і сутність мотиваційного консультування. Принципи та основа мотиваційного консультування. Розуміння та розпізнавання опору.

Амбівалентність під час проведення виховної та корекційної роботи.

Тема 12. Прийоми та техніки мотиваційного інтерв'ювання

Види запитань. Техніка ефективною комбінації відкритих і закритих запитань.

Підтримка та заохочення під час проведення виховної та корекційної

роботи. Види афірмацій.

Рефлексія як один із інструментів мотиваційного інтерв'ювання.

Складники рефлексії та її види.

Використання інструменту «Шкала» у мотиваційному інтерв'юванні.

Техніка побудови тверджень із позитивним закінченням.

Підсумовування та узагальнення під час мотиваційного інтерв'ювання.

Тема 13. Мотивація персоналу, як чинник формування та розвитку конкурентоздатності та лідерства

Сучасні теорії мотивації і їхній вплив на практику менеджменту персоналу.

Методи, засоби, механізми, за допомогою яких здійснюється активізація трудової діяльності.

Зарубіжний досвід матеріальної і нематеріальної мотивації трудової діяльності.

6. Структура курсу та форма контролю знань

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість					Балів (max)
			годин					
			лк.	лаб.	пр.	СРС		
Змістовий модуль 1								
«Психологічні умови формування та розвитку конкурентоздатності»								
1	Лекція 1	Загальні засади психологічного учіння про конкурентоздатність	2					3
	Практичне заняття 1	Психологічні особливості конкурентоздатності особистості			2			6
	Самостійна робота 1	Психосоматика як галузь психології, її місце у формуванні та розвитку конкурентоздатності				17		6
1	Лекція 2	Корекція у структурі та організації процесу формування та розвитку конкурентоздатності	2					3

	Практичне заняття 2	Форми організації процесу формування та розвитку конкурентоздатності, контроль за його ефективністю			2		6
	Самостійна робота 2	Система формування та розвитку конкурентоздатності в Україні				17	6
1	Самостійна робота	Підготовка до ПМК 1				6	
	ПМК 1	Підсумковий контроль за змістовий модуль 1					10
Всього за змістовий модуль 1 – 48 год.			4		4	40	40
Змістовий модуль 2 «Сутність, технології, процеси та механізми розвитку лідерства як цілеспрямованого процесу формування відповідних якостей та навичок»							
2	Лекція 3	Поняття лідерства	2				3
	Практичне заняття 3	Ефективне лідерство та мистецтво переконання			2		6
	Самостійна робота 3	Окремі теорії лідерства				17	8
	Самостійна робота 4	Управління якістю роботи				18	8
2	Самостійна робота	Підготовка до ПМК 2				6	
	ПМК 2	Підсумковий контроль за змістовий модуль 2					10
Всього за змістовий модуль 2 – 45 год.			2		2	41	35
Змістовий модуль 3 «Мотивація особи, як рушійна сила формування та розвитку конкурентоздатності та лідерства. Техніки та прийоми розвитку мотивації»							
2	Лекція 4	Комунікативні навички та мотиваційне інтерв'ювання	2				3
	Практичне заняття 4	Прийоми та техніки мотиваційного інтерв'ювання			2		6

	Самостійна робота 5	Мотивація персоналу, як чинник формування та розвитку конкурентоздатності та лідерства				17	6
3	Самостійна робота	Підготовка до ПМК 3				4	
	ПМК 3	Підсумковий контроль за змістовий модуль 3					10
Всього за змістовий модуль 3 – 27 год.			2		2	21	25
Екзамен							
Всього з навчальної дисципліни – 120 год.			8		8	102	100

Поточний контроль здійснюється впродовж кожного практичного заняття (всього за ЗМ 1 – 12 балів, ЗМ 2 – 6 балів, ЗМ 3 – 6 балів).

Контроль самостійної роботи здійснюється впродовж кожного заняття (всього за СРС 1 – 17 бали, СРС 2 – 17 балів, СРС 3 – 17 балів, СРС 4 – 18 балів, СРС 5 – 17 балів).

Підсумковий модульний контроль (дистанційне тестування) складається із 3 модулів (всього за ПМК 1 – 10 балів, ПМК 2 – 10 балів, ПМК 3 – 10 балів). Підсумковий контроль – екзамен, що є результатом суми балів за усіма видами робіт (ЗМ 1 + ЗМ 2 + ЗМ 3 + ПМК 1 + ПМК 2 + ПМК 3 + СРС 1-5).

7. Політика курсу навчальної дисципліни

Політика щодо відвідування. Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. За відвідування 1 лекції нараховується 3 бали. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись дистанційно за умови погодження із викладачем. У цьому випадку за відвідування лекційних та практичних занять бали нараховуються за результатами тестування за темою лекції / практичного заняття.

Політика щодо діяльності на заняттях. Під час практичних занять створюється творчий простір для формування практичних умінь і навичок роботи у соціумі, зокрема у колективі. На заняттях обов'язковим є дотримання правил роботи у групі, шанобливе ставлення до поглядів колег, налаштованість на дружню співпрацю та взаємодопомогу, роботу у команді. На заняттях вітаються прояви творчості, креативності та індивідуальний підхід. При оцінюванні враховується активність роботи на заняттях, теоретична підготовка, виконання практичних завдань та завдань для самостійної роботи. Усі види робіт доцільно виконувати в оговорений викладачем термін.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (практичне заняття – 2 бали; самостійна робота – 3 бали). Перескладання модулів відбувається із дозволу навчального відділу за наявності поважних причин (хвороба, міжнародне стажування, тощо).

Політика щодо академічної доброчесності. Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 25 %. Списування під час підсумкового контролю та екзамену заборонене (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування. За плагіат та некоректну поведінку (у тому числі запізнення) знімаються штрафні бали. За плагіат – 25 балів; некоректну поведінку від 0,2 балів до 5 балів включно.

8. Система оцінювання навчальних досягнень

Навчальна дисципліна оцінюється за 100-бальною шкалою за видами навчальної діяльності.

Види робіт	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	12
Участь у практичних заняттях (виступи, проблемні ситуації)	24
Самостійна робота (аналіз інформаційних джерел, підготовка повідомлень, опрацювання спеціальної літератури)	34
Тестування за змістовими модулями 1, 2 та 3	30
Екзамен	Сума балів за усіма видами робіт

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90 - 100	A	відмінно
80 - 89	B	добре
65 - 79	C	
55 - 64	D	

50 - 54	Е	задовільно
35 - 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Методичне забезпечення

1. Методичні рекомендації до практичних робіт за навчальною дисципліною «Психологія конкурентоздатності та лідерства» (електронне видання, що знаходиться в репозитарії навчальної дисципліни).

2. Методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів вищої освіти за навчальною дисципліною «Психологія конкурентоздатності та лідерства» (електронне видання, що знаходиться в репозитарії навчальної дисципліни).

12. Список рекомендованих джерел

ОСНОВНІ

1. Анєнкова І. П. Психологія конкурентоспроможності. навч. посіб. Київ : Каравела, 2020. 253 с.
2. Главацька О.Л. Основи конкурентоспроможності особистості: навч. посіб. Київ : Каравела. 2020. 450 с.
3. Ключко А. О. Психологія розвитку інноваційних стилів управління у менеджерів освітніх організацій : монографія. Біла Церква. 2021. 300 с.
4. Ключко А. О. Лідерство як модель ефективного управління освітньою організацією. *Освітнє лідерство: від теорії до практики : монографія* / авт. кол. ; за наук. ред. В. Р. Міляєвої ; Київський університет імені Бориса Грінченка. Київ ; Кривий Ріг : Вид. Р. А. Козлов, 2021. С. 47-59.
5. Семенович А. В. Конкурентоспроможність особистості: діагностика та корекція. Київ: Academia, 2020. 600 с.

ДОПОМІЖНІ

1. Ключко А.О. Теоретичні аспекти дослідження стилю управління в керівників освітніх організацій. *Актуальні проблеми психології : зб. наук.*

праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Організаційна психологія. Економічна психологія. Соціальна психологія. 2017. Вип. 47. С. 29–33.

2. Ключко А. О. Типи менеджерів освітніх організацій за їхнім ставленням до змін: зв'язок з особистісними, організаційно-професійними та соціальнодемографічними характеристиками. *Актуальні проблеми психології : зб. наук. праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Організаційна психологія. Економічна психологія. Соціальна психологія. 2020. Вип. 57. Т. 1. С. 39–45.*

3. Ключко А. О. Психологічні характеристики розвитку інноваційних стилів управління менеджерів освітніх організацій. *Всеукраїнський науково-практичний журнал «Директор школи, ліцею, гімназії» – Спеціальний тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору». № 2. Кн. 2. Т. II (87). Київ : Гнозис, 2020. С. 57–67.*

4. Ключко А. О. Особливості саморозвитку менеджерів освітніх організацій та його зв'язок із традиційними та інноваційними стилями управління. *Організаційна психологія. Економічна психологія. 2020. № 1 (19). С. 72–80.*

5. Ключко А. О. Стилi управління менеджерів освітніх організацій (у контексті ставлення до змін): зв'язок із чинниками мезо і мікрорівня. *Проблеми сучасної психології : зб. наук. праць Запорізького національного університету та Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. 2020. № 2 (19). С. 206–211.*

6. Ключко А. О. Сутність та структурні компоненти стилю управління менеджера освітньої організації. *Габітус : науковий журнал Причорноморського науково-дослідного інституту економіки та інновацій. 2020. № 17. С. 163–167.*

7. Ключко А. О. Типи менеджерів освітніх організацій за лідерською позицією: зв'язок з характеристиками, які відображають взаємодію освітньої організації та менеджера. *Габітус : науковий журнал Причорноморського науково-дослідного інституту економіки та інновацій. 2020. № 20. С. 234–238.*

8. Ключко А. О. Лідерство як інноваційний стиль управління менеджера освітньої організації. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Психологія. 2020. Том 31 (70). № 3. С. 81–87.*

9. Ключко А. О. Типи менеджерів освітніх організацій за їхнім ставленням до змін: зв'язок із характеристиками організації. *Організаційна*

психологія. Економічна психологія. 2020. № 4 (21). С. 73–81.

10. Ключко А. О. Типи менеджерів освітніх організацій за лідерською позицією: зв'язок з показниками діяльності організації та особистісними характеристиками. *Психологічний часопис : науковий журнал*. 2020. №12. Вип.6. С. 48–56.

11. Ключко А. О. Організаційно-психологічні характеристики розвитку інноваційних стилів управління у менеджерів освітніх організацій. *Проблеми сучасної психології : зб. наук. праць Запорізького національного університету та Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України*. 2021. № 1 (16). С. 45–51.

12. Ключко А. О. Особливості впровадження тренінгової програми «Психологія розвитку інноваційних стилів управління у менеджерів освітніх організацій». *Організаційна психологія. Економічна психологія*. 2021. № 1 (22). С. 79–88.

13. Ключко А. О. Особливості розвитку інноваційних стилів управління за критерієм «спрямованість особистості» менеджерів освіти: зв'язок із психологічними характеристиками освітніх організацій. *Габітус : науковий журнал Причорноморського науково-дослідного інституту економіки та інновацій*. 2021. № 23. С. 198–202.

14. Ключко А. О. Інноваційні стилі управління за критерієм «спрямованість особистості»: зв'язок з організаційно-психологічними характеристиками особистості менеджерів освіти. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського. Серія: Психологія*. 2021. Том 32 (71). № 2. С. 74–78.

15. Ключко А. О. Особливості розвитку інноваційних стилів управління за командними ролями менеджерів освітніх організацій. *Дніпровський науковий часопис публічного управління, психології, права : науковий журнал*. 2021. №1. Вип.6. С. 83–88.

16. Ключко А. О. Інноваційні стилі управління за орієнтацією на роботу в команді у менеджерів освіти: зв'язок з характеристиками освітніх організацій. *Психологічний часопис : науковий журнал*. 2021. №4 (48). Вип. 6. С. 69–76.

17. Ключко А. О. Інноваційні стилі управління за орієнтацією на роботу в команді: зв'язок з організаційно-психологічними характеристиками, які відображають взаємодію менеджерів та освітніх організацій. *Габітус : науковий журнал Причорноморського науково-дослідного інституту економіки та інновацій*. 2021. № 24. С. 146-150.